

STAREA DE SĂNĂTATE A POPULAȚIEI JUDEȚULUI SIBIU
ÎN PERIOADA 2008-2009SANDA DURA¹, IOANA FILIP², LAURA BĂLĂȘAN³, O. CHIȘ⁴, CARMEN DOMNARIU⁵¹Doctorand Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu, ^{2,3,4,5}Centrul Regional de Sănătate Publică Sibiu

Cuvinte cheie: stare de sănătate, indicatori, dinamică, media națională, populație, județul Sibiu

Rezumat: Lucrarea de față continuă seria studiilor monografice începută în urmă cu 11 ani. Aspectele stării de sănătate evidențiate la nivelul județului și a comunităților, exprimate prin indicatori specifici, reprezintă rezultatul concret al procesului de monitorizare și evaluare a fenomenelor înregistrate. Fenomenele înregistrate în decada 1999 - 2009 vor fi folosite în analiza longitudinală pe care ne propunem să o realizăm în următorii ani, în scopul depistării tendințelor reale ale principalelor aspecte ale stării de sănătate a populației județului Sibiu. Cunoașterea acestor tendințe furnizează argumente științifice pentru orientarea acțiunilor preventive, în vederea reducerii deceselor premature, a promovării calității vieții prin corectarea condițiilor de viață defavorabile sănătății și a creșterii speranței de viață și în special a speranței de viață în condiții de sănătate. Studiul își propune monitorizarea dinamică a principalelor indicatori ai stării de sănătate la nivelul jud. Sibiu, în vederea identificării și ierarhizării problemelor specifice de sănătate, a stabilirii nevoilor și alocării resurselor. Cercetarea s-a realizat prin metoda descriptivă (anchetă longitudinală retrospectivă), în perioada 1.01.2009 - 1.09.2011. Materialul de studiu este reprezentat de populația jud. Sibiu având 423606 locuitori în anul 2008; respectiv 425134 locuitori în anul 2009; sex ratio: 0,94 și distribuția populației pe medii de rezidență urban/rural: 67%/33% nu prezintă diferențe statistice în intervalul de studiu. Au fost luate în studiu date statistice referitoare la aspecte demografice și de morbiditate, precum și unii indicatori de efect în relația cu mediul. Rezultatele au fost evaluate comparativ cu nivelele medii naționale. Indicele brut al natalității în jud. Sibiu a fost superior celui național în anul 2008 și a înregistrat o ușoară scădere în anul 2009, la o valoare sensibil apropiată de valoarea medie națională. Există o supranatalitate moderată în mediul rural al jud. Sibiu. Rata brută a mortalității la nivelul jud. Sibiu este inferioară mediei naționale și se menține la valori constante. Rata brută a mortalității infantile în jud. Sibiu se menține la valori inferioare celor naționale. Principala cauză a mortalității infantile în jud. Sibiu este reprezentată de bolile aparatului circulator. Mortalitatea prin boli cardiovasculare în jud. Sibiu înregistrează valori inferioare celor naționale, diferență care se accentuează pentru ultimul an de studiu. Mortalitatea prin tumori înregistrează rate inferioare celor naționale pentru perioada de studiu și prezintă variații importante în ceea ce privește repartiția pe localități. Se remarcă o reducere semnificativă a sporului natural la nivelul întregului județ în ultimul an de studiu, valorile fiind însă superioare mediei naționale. Incidența specifică pe 16 grupe de boli identifică pentru primele ranguri bolile respiratorii, digestive, osteo-musculare și ale sistemului nervos. Principalele boli infecțioase și parazitare care înregistrează valori superioare mediei naționale în intervalul de studiu sunt varicela, hepatitele virale și rubeola. Cele mai înalte valori ale prevalenței bolilor cronice în intervalul de studiu au fost înregistrate pentru următoarele boli: hipertensiunea arterială, cardiopatia ischemică cronică și diabetul zaharat, a căror valori sunt sensibil egale în anii de studiu. Principalii indicatori ai stării de sănătate la nivelul jud. Sibiu caracterizează fenomenul general al tranziției demografice și al tranziției morbidității. Evaluarea comparativă a indicatorilor stării de sănătate la nivel județean și național confirmă o stare de sănătate superioară a populației jud. Sibiu.

Keywords: health status, indicators, dynamic, the national average, population, Sibiu County

Abstract: This paper continues the series of monographic studies started 11 years ago. Health issues highlighted in the county and communities, expressed through specific indicators, is the concrete result of the monitoring and evaluation of the phenomena recorded. Phenomena recorded in the decade 1999-2009 will be used in longitudinal analysis that we intend to achieve in the coming years, in order to detect real trends of the main aspects of the health of the population Sibiu. Knowledge of these trends provide scientific evidence to guide preventive actions to reduce premature deaths, promoting quality of life by correcting unfavorable living conditions of health and increased life expectancy and life expectancy, especially in health conditions. The study aims at monitoring the dynamics of the main health indicators of the Sibiu county in identifying and ranking specific health problems, establishing needs and resource allocation. The research was conducted by means of descriptive (retrospective longitudinal survey) from 1.01.2009-1.09.2011. Study material is the population of 423,606 inhabitants with Sibiu county in 2008, respectively 425 134 inhabitants in 2009, sex ratio: 0.94 and population distribution by residential urban / rural: 67% / 33% no statistical differences during the study. Were studied statistics on demographic and morbidity, and

¹Autor Corespondent: Sanda Dura, Centrul Regional de Sănătate Publică Sibiu, str. Luptei nr.21, 550330, Sibiu, România, tel: 0728856116
Articol intrat în redacție în 02.05.2011 și acceptat spre publicare în 21.10.2011
ACTA MEDICA TRANSILVANICA Decembrie 2011; 2(4)3-5

some indicators of effect in relation to the environment. The results were benchmarked against the national average levels. Gross index of births in Sibiu County was higher than national in 2008 and decreased slightly in 2009 to a value close to sensitive national average. There is a moderate supranatalitate rural county of Sibiu. Gross mortality is less than the national average Sibiu County and is maintained at constant values. Gross rate of infant mortality in Sibiu County remains below the national values. The main cause of infant mortality in Sibiu county is represented by circulatory diseases. Cardiovascular disease mortality in Sibiu County recorded values below the national difference that is emphasized for the last year of study. Tumor mortality rates below the national record for the period of study and presents significant variations in the distribution of the localities. There is a significant reduction in the natural growth in the entire county in the last year of study, but the higher the national average. The incidence of specific diseases identified 16 groups for the first ranks respiratory diseases, digestive, osteo-muscular and nervous system. The main infectious and parasitic diseases that record high national average values during the study are chickenpox, hepatitis and rubella. The highest values of prevalence of chronic disease during the study were recorded for the following diseases: hypertension, chronic ischemic heart disease and diabetes, whose values are substantially equal to years of study. The main health indicators of the general phenomenon characterized Sibiu County demographic transition and the transition morbidity. Comparative assessment of health indicators at county and national health confirms a high population of Sibiu County.

INTRODUCERE

Lucrarea de față prezintă rezultatele parțiale ale studiilor monografice începute în urmă cu 11 ani, care prezintă starea de sănătate a populației județului Sibiu, cu evidențierea unor fenomene de sănătate la nivelul județului Sibiu și a comunităților sale (orașe și comune). Materialul poate constitui o referință pentru stabilirea obiectivelor și activităților din cadrul altor programe de sănătate desfășurate la nivel local sau național. În același timp, materialul contribuie la extinderea și diversificarea mijloacelor de diseminare a principalelor informații statistice operative care caracterizează starea de sănătate.

SCOPUL LUCRĂRII

Studiul își propune supravegherea dinamică a principalilor indicatori ai stării de sănătate la nivelul jud. Sibiu, comparativ cu nivelele medii naționale, în vederea identificării și ierarhizării problemelor specifice de sănătate, a stabilirii nevoilor și alocării resurselor.

MATERIAL ȘI METODĂ DE LUCRU

Cercetarea s-a realizat printr-o anchetă longitudinală retrospectivă. Perioada de studiu a fost 01.01.2008 - 31.12.2009. Au fost luați în studiu principalii indicatori demografici și clinici, conform datelor disponibile: sex, grupă de vârstă, mediu de proveniență, localitatea de domiciliu, natalitate, mortalitate, spor natural, morbiditate. Principalele surse de informare au fost reprezentate de: Direcția de Sănătate Publică Sibiu, Direcția Județeană de Statistică Sibiu, Centrul Național pentru Organizarea și Asigurarea Sistemului Informațional și Informatic în Domeniul Sănătății București. Materialul de studiu este reprezentat de populația stabilă a jud. Sibiu, având următoarele caracteristici demografice pentru perioada de studiu: număr: 423606 locuitori în anul 2008; 425134 locuitori în anul 2009; sex ratio: 0,94, fără variații statistice în intervalul de studiu; mediu de rezidență urban/rural: 67%/33%, fără variații statistice în intervalul de studiu.

REZULTATE ȘI DISCUȚII

Dacă în anul 2008, indicele brut al natalității în jud. Sibiu a fost superior celui național (12,4% locuitori în jud. Sibiu, 10,3% locuitori la nivel național), în anul 2009, indicele natalității la nivelul județului Sibiu și cel național se suprapun (10,0% locuitori în jud. Sibiu, 10,4% locuitori la nivel național). Din punct de vedere al repartiției ratei brute a natalității pe localități, se identifică un profil constant pentru intervalul de studiu, caracterizat prin valori înalte pentru localitățile situate în centrul și sud-vestul județului, corespunzătoare quartilei IV (15,4-27,0% locuitori în 2008, respectiv 12,7-21,9% locuitori în 2009) și valori

redușe pentru localitățile situate la granițele de est și vest ale județului (2,6-10,7% locuitori în 2008, respectiv 3,1-8,6% locuitori în 2009). În ansamblu, se remarcă o tendință spre scădere a natalității la nivelul întregului județ. Există o supranatalitate moderată în mediul rural al jud. Sibiu (14,48% locuitori în 2008, respectiv 11,78% locuitori în 2009) față de mediul urban (11,46% locuitori în 2008, respectiv 9,15% locuitori în 2009).

Indicele mortalității infantile în jud. Sibiu se menține constant și este inferior valorii mediei naționale în intervalul de studiu (10,79%). Studiul mortalității infantile la nivel național situează jud. Sibiu în quartila I (6,4-10,2% în anul 2008, respectiv 6-8,6% în anul 2009), între cele 10 județe ce înregistrează cele mai reduse valori al indicatorului. Rata mortalității infantile în jud. Sibiu se menține inferioară celei naționale (9,29% locuitori, în jud. Sibiu, 11% locuitori la nivel național în anul 2008, respectiv 6,34% locuitori în jud. Sibiu, 10,1% locuitori la nivel național în anul 2009). Principalele cauze ale mortalității infantile în jud. Sibiu sunt: bolile aparatului circulator (36,7%), tumorile (20,4%) și bolile aparatului respirator (8,1%) în anul 2008, respectiv bolile aparatului respirator (41%), afecțiunile perinatale (26%) și malformațiile congenitale (19%) în anul 2009. Repartiția pe sexe a mortalității infantile indică o supramortalitate masculină mai accentuată în ultimul an de studiu (masculin 53%, feminin 47% în 2008, respectiv 81% masculin și 19% feminin în 2009).

Rata brută a mortalității pe localități înregistrează fluctuații semnificative în perioada de studiu, menținându-se la valori importante în localitățile din vestul și sud-estul jud. Sibiu, corespunzătoare quartilei IV (12,70-20,38% locuitori în 2008, respectiv 12,53-34,57% locuitori în 2009).

Mortalitatea specifică pe sexe indică o supramortalitate masculină cu o valoare mai redusă în ultimul an de studiu (9,77% locuitori în anul 2008, respectiv 9,38% locuitori în 2009 la femei, 11,9% locuitori în 2008, respectiv 10,9% locuitori în 2009 la bărbați).

Din punct de vedere al ratei mortalității prin boli cardiovasculare, jud. Sibiu înregistrează valori inferioare celor naționale, valori care îl situează între cele 10 județe încadrate în quartila I (520,3-641,1% în 2008, respectiv 524,1-671,8% în 2009). Mortalitatea prin boli cardiovasculare înregistrează o ușoară scădere în ultimul an de studiu (637,9% locuitori în 2008, respectiv 601,2% locuitori în anul 2009), comparativ cu tendința națională de creștere ușoară a indicelui. Din punct de vedere al repartiției pe localități a mortalității prin boli cardio-vasculare, se remarcă o creștere a numărului de localități cuprinse în quartila IV (865,4-1502,1% locuitori în 2008, respectiv 809,68-4207,9% locuitori în 2009) pe seama reducerii numărului localităților cuprinse în quartila I (190,3-486,5% locuitori în 2008, respectiv 0-473,4% locuitori în 2009.) Quartilele II și III se mențin

constante.

Mortalitatea prin tumori menține jud. Sibiu la un nivel relativ constant, corespunzător quartilei III (209,6-233,1‰ locuitori în 2008, respectiv 220,6-239,2‰ locuitori în 2009) având valoarea de 212,2‰ locuitori în 2008, 210,8‰ locuitori în 2009, rate inferioare celor naționale pentru perioada de studiu (216,6‰ locuitori în 2008, 220,7‰ locuitori în 2009). Repartiția pe localități a mortalității prin tumori prezintă variații importante în intervalul de studiu.

Sporul natural al populației jud. Sibiu este în descreștere, fiind pozitiv în anul 2008 (1,6‰ locuitori) și negativ în anul 2009 (-0,1‰ locuitori). Indicele sporului natural se menține însă superior valorii medii naționale în intervalul de studiu (-1,5‰ locuitori în 2008, respectiv -1,6‰ locuitori în 2009). În localitățile situate în centrul și sud-vestul județului se înregistrează valorile pozitive cele mai înalte ale sporului natural, corespunzător quartilei IV (5,96-19,75‰ în 2008, respectiv 3,84-14,02‰ în anul 2009). Se remarcă o reducere semnificativă a sporului natural la nivelul întregului județ în ultimul an de studiu. Indicele sporului natural la nivelul jud. Sibiu se menține relativ constant în perioada de studiu, cu valori cuprinse în quartila IV (-0,1-2,9‰ locuitori pentru anul 2008, respectiv -0,4-1,9‰ locuitori în anul 2009).

Incidența specifică în județul Sibiu în anul 2009 a fost de 97817,86‰ de locuitori, în creștere față de anul 2008 când a avut valoarea de 96897,82‰ de locuitori. Incidența specifică pe 16 grupe de boli identifică pentru primele ranguri valori ce depășesc media națională pentru intervalul de studiu: boli respiratorii (48009,94‰ de locuitori în 2008, respectiv 50727,54‰ de locuitori în 2009), digestive (7671,52‰ de locuitori în 2008, respectiv 7707,22‰ de locuitori în 2009), osteo-musculare (6795,47‰ de locuitori în 2008, respectiv 6739,05‰ de locuitori în 2009) și ale sistemului nervos (6413,27‰ de locuitori în 2008, respectiv 7003,44‰ de locuitori în 2009).

Din punct de vedere al incidenței bolilor infecțioase și parazitare, în anul 2008, jud. Sibiu înregistrează valori superioare mediei naționale pentru varicelă (335,5‰ de locuitori, respectiv 231,6‰ de locuitori), hepatite virale altele decât A și B (39,4‰ de locuitori, față de 22,5‰ de locuitori), hepatită tip A (34,0‰ de locuitori, respectiv 14,7‰ de locuitori), rubeolă (23,6‰ de locuitori, față de 8,1‰ de locuitori), scarlatină (20,1‰ de locuitori, respectiv 14,4‰ de locuitori).

Valori inferioare mediei naționale sunt înregistrate pentru tuberculoză (18,6‰ de locuitori, respectiv 87,3‰ de locuitori), hepatită tip B (3,1‰ de locuitori, față de 3,4‰ de locuitori) și sifilis (6,1‰ de locuitori, față de 18,7‰ de locuitori).

În anul 2009 se înregistrează valori superioare mediei naționale pentru hepatite virale (63,3‰ de locuitori, față de 21,6‰ de locuitori), hepatite tip A (19,5‰ de locuitori, față de 15,2‰ de locuitori), hepatite NANB (43‰ de locuitori, față de 2,8‰ de locuitori) scarlatină (34,6‰ de locuitori, față de 10,1‰ de locuitori), sifilis (18,3‰ de locuitori, respectiv 15,1‰ de locuitori).

Cele mai înalte valori ale prevalenței bolilor cronice în intervalul de studiu au fost înregistrate pentru următoarele boli: hipertensiunea arterială (12489,4‰ de locuitori în anul 2008, respectiv 12897,8‰ de locuitori în anul 2009), cardiopatia ischemică cronică (7176,2‰ de locuitori în anul 2008 și 7335,8‰ de locuitori în anul 2009) și diabetul zaharat (3665,9‰ de locuitori în anul 2008, 3943,5‰ de locuitori în anul 2009), valori care sunt sensibil egale în anii de studiu.

CONCLUZII

1. Indicele brut al natalității în jud. Sibiu a fost superior celui național în anul 2008 și a înregistrat o ușoară scădere în anul 2009, la o valoare sensibil apropiată de valoarea medie

națională.

2. Există o supranatalitate moderată în mediul rural al jud. Sibiu.
3. Rata brută a mortalității infantile în jud. Sibiu se menține la valori inferioare celor naționale. Principala cauză a mortalității infantile în jud. Sibiu este reprezentată de bolile aparatului circulator.
4. Rata brută a mortalității la nivelul jud. Sibiu este inferioară mediei naționale și se menține la valori constante.
5. Mortalitatea prin boli cardiovasculare în jud. Sibiu înregistrează valori inferioare celor naționale, diferență care se accentuează pentru ultimul an de studiu.
6. Mortalitatea prin tumori înregistrează rate inferioare celor naționale pentru perioada de studiu și prezintă variații importante în ceea ce privește repartiția pe localități.
7. Se remarcă o reducere semnificativă a sporului natural la nivelul întregului județ în ultimul an de studiu, valorile fiind însă superioare mediei naționale.
8. Incidența specifică pe 16 grupe de boli identifică pentru primele ranguri bolile respiratorii, digestive, osteo-musculare și ale sistemului nervos. Principalele boli infecțioase și parazitare care înregistrează valori superioare mediei naționale în intervalul de studiu sunt varicela, hepatitele virale și rubeola.
9. Cele mai înalte valori ale prevalenței bolilor cronice în intervalul de studiu au fost înregistrate pentru următoarele boli: hipertensiunea arterială, cardiopatia ischemică cronică și diabetul zaharat, a căror valori sunt sensibil egale în anii de studiu.

Principali indicatori ai stării de sănătate la nivelul jud. Sibiu caracterizează fenomenul general al tranziției demografice și al tranziției morbidității. Evaluarea comparativă a indicatorilor stării de sănătate la nivel județean și național confirmă o stare de sănătate superioară a populației jud. Sibiu.

Cercetarea a fost realizată în cadrul PN I - 4: Programul național de monitorizare a factorilor determinanți din mediul de viață și muncă; Obiectivul: Monitorizarea stării de sănătate a populației – Evaluarea stării de sănătate a comunității în relație cu factorii de risc și a Proiectului Integrarea cercetării românești în contextul cercetării europene - burse doctorale, proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial pentru Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 - 2013, în cadrul axei prioritare numărul 1, domeniul major de intervenție 1.5.: "Programe doctorale și post-doctorale în sprijinul cercetării", al cărui beneficiar este Universitatea "Lucian Blaga" din Sibiu.

BIBLIOGRAFIE

1. Domnariu Carmen, Bălășan Laura, Filip Ioana, Dura Sanda, Chiș O. Starea de sănătate a populației județului Sibiu 2008, Ed. Universității "Lucian Blaga" din Sibiu, 2010, ISBN 973-739-037-7;
2. Domnariu Carmen, Bălășan Laura, Dura Sanda, Filip Ioana, Chiș O. Starea de sănătate a populației județului Sibiu 2009, Ed. Universității "Lucian Blaga" din Sibiu, 2011, ISBN 973-739-037-7;
3. Centrul Național pentru Organizarea și Asigurarea Sistemului Informațional și Informatic în Domeniul Sănătății, București – Anuar de Statistică Sanitară 2008;
4. Centrul Național pentru Organizarea și Asigurarea Sistemului Informațional și Informatic în Domeniul Sănătății, București – Anuar de Statistică Sanitară 2009.